

Eindrapport

Rugstreeppad, kleine modderkruiper en overige beschermdde soorten in en rond de Lingestrip te Elst

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

Rugstreeppad, kleine modderkruiper en overige beschermden soorten in en rond de Lingestrip te Elst

rapportnr. 2011.1287

juni 2011

In opdracht van:
GEM WesterAam Beheer BV
Postbus 83
6660 AB ELST

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456
E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2011.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 DE LINGESTRIP	2
1.3 DE PLANNEN	3
2 DE FLORA- EN FAUNAWET.....	4
3 METHODE.....	6
3.1 ALGEMEEN	6
3.2 RUGSTREEPAD	6
3.3 KLEINE MODDERKUIPER	6
4 RESULTAAT	7
4.1 ALGEMEEN	7
4.2 RUGSTREEPAD	7
4.3 KLEINE MODDERKUIPER	7
5 CONCLUSIE	8
LITERATUUR.....	9

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er wordt gewerkt aan de realisatie van de stedelijke uitbreiding van Elst naar het noordoosten (zie figuur 1 voor de globale ligging). Voor het noordelijk deelgebied Lingestrip wordt een nieuw bestemmingsplan voorbereid om een iets hogere woningbouw dichtheid te kunnen realiseren ten opzichte van de huidige bestemming. Een te onderzoeken aspect waarmee rekening gehouden moet worden gehouden zijn planten- en diersoorten die beschermd zijn via de Flora- en faunawet. Mede op grond hiervan heeft GEM WesterAam Beheer BV te Elst aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen verzocht om beschermde soorten in beeld te brengen en te adviseren, in het kader van de (her)bestemming, als beschermde soorten voorkomen.

Figuur 1. Globale ligging en begrenzing van Lingestrip te Elst.

1.2 De Lingestrip

De Lingestrip betreft de noordelijke afronding van de stedelijke uitbreiding en is gelegen ten noorden van de Ceintuurbaan te Elst en ten noordoosten en ten zuiden van een watergang (zie figuur 1 voor de globale ligging). In de Lingestrip zijn reeds enkele woningen gerealiseerd. De resterende percelen zijn niet in gebruik en liggen derhalve braak. Deze percelen zijn begroeid met een kruidachtige vegetatie. Aan de noordzijde ligt een watergang met volledig begroeide oever. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het gebied.

Figuur 2. Foto-impressie van de Lingestrip te Elst.

1.3 De plannen

De huidige bestemming maakt het mogelijk om negen vrijstaande woningen te bouwen met tuin en doorlopend tot in het water (reeds 3 (gedeeltelijk) gerealiseerd). De gewenste nieuwe bestemming betreft totaal 12 vrijstaande woningen met diepe achtertuinen waardoor een damwand moet worden geslagen in de watergang om voldoende tuindiepte te verkrijgen. In figuur 3 wordt deze nieuwe planopzet weergegeven.

Figuur 3. Plansituatie van de Lingestrip te Elst.

2 DE FLORA- EN FAUNAWET

In de Flora- en faunawet die per 1 april 2002 in werking is getreden, zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). De soortenbescherming van de Habitatrichtlijn is geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, holen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Vrijwel elke ruimtelijke ingreep gaat gepaard met verstoring, vernietiging en andere effecten op planten en dieren. Om toch een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen is, indien er effecten te verwachten zijn op beschermde soorten, een ontheffing noodzakelijk van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Om ontheffing te kunnen verkrijgen moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten die in het plangebied zijn aangetroffen. Ook mag het natuurlijk verspreidingsbeeld niet worden beïnvloed. Op basis van dit criterium gelden er drie beschermingsregimes, afgestemd op de mate waarin soorten in hun voortbestaan bedreigd zijn.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)

Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 dat er een algemene vrijstelling is. Deze soorten zijn zo algemeen, dat zelfs als ze een keer geschaad worden, het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden (zorgplicht).

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)

Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen omdat zij minder algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die voortaan anders dan voorheen (gedragscode) uitgevoerd worden.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en in bijlage 1 van het vrijstellingsbesluit beschermde planten en dieren (o.a. ringslang, hazelworm, boommarter, das, noordse woelmuis, otter en vleermuizen) geldt dat uitgebreid getoetst dient te worden op het criterium "de gunstige staat van instandhouding" en "het natuurlijk verspreidingsbeeld mag niet worden beïnvloed". Een ontheffing wordt slechts verleend wanneer er sprake is van een in de wet genoemd belang en er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat.

Tussen de soortbescherming en de bestemmingsplanprocedure is geen formele relatie. In het kader van de bestemmingsplanprocedure moet duidelijk zijn of, indien een ontheffing nodig is, deze zal worden verkregen. Hoewel er dus geen formele koppeling bestaat tussen de bestemmingsplanprocedure en de Flora- en faunawet, blijkt uit jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak dat een plan niet mag worden goedgekeurd als geen ontheffing verkregen kan worden. Ook onder de huidige Wet ruimtelijke ordening (Wro) geldt voor soorten van het lichtste regime geldt een algemene vrijstelling en voor soorten van het middelste regime is het in de praktijk mogelijk om ontheffing te verkrijgen. Dit betekent dat in het

kader van de bestemmingsplanprocedure formeel alleen rekening gehouden dient te worden met soorten van het strengste regime.

Sinds september 2009 beoordeelt LNV een ontheffingsaanvraag op basis van functieverlies. In aanmerking komen soorten voor een ontheffing als met (vooraf uitgevoerde) maatregelen de soort onaangetast blijft worden. Uiteraard moet dan ook weer een in de wet genoemd belang aanwezig zijn. Daarbij is gekomen dat het aantal vogels dat vaste rust- en verblijfplaatsen sinds 2009 is uitgebreid. Dit houdt in dat de nestplaatsen van deze vogels ook buiten het broedseizoen zijn beschermd.

3 METHODE

3.1 Algemeen

Het plangebied van de Lingestrip wordt gevormd door braakliggend terrein (dat begroeid is met een kruidachtige vegetatie) en een watergang (met begroeide oevers en zonder watervegetatie). De watergang is eveneens van recente datum en is gegraven in het kader van de realisatie van de Lingebuurt waar de Lingestrip de noordelijke afronding van vormt. In het verleden is de beschermde rugstreepad (een amfibieënsoort) en kleine modderkruiper (vissoort) vastgesteld in de omgeving van de Lingestrip (o.a. Adviesbureau Mertens, 2007, ontheffing FF-wet FF/75C/2007/0438). Op grond hiervan wordt naar het voorkomen en de eventuele verspreiding van deze soorten gericht veldonderzoek verricht (zie onderstaande paragrafen).

3.2 Rugstreepad

Het inventariseren van rugstreepad vond plaats met behulp van een viertal methoden dat gedurende de voorzomer van 2011 wordt toegepast gedurende een tweetal bezoeken op 29 mei en 4 juni 2011:

1. Het zoeken naar eiklommen van kikkers en paddensnoeren.
2. Het vissen m.b.v. een schepnet om larven en adulten te vangen.
3. Het 's nachts afzoeken van wateren met een sterke lamp op voornamelijk salamanders).
4. Het luisteren naar de koorzang van padden. De roepactiviteit werd gestimuleerd d.m.v. het afspelen van koorgeluiden.

De methode voor het inventariseren van amfibieën sluit aan bij de beschreven methode door Lenders e.a. (1993) en Diepenbeek & Delft (2006).

3.3 Kleine modderkruiper

Gedurende methode twee (het vangen van amfibieën met schepnet) van paragraaf 3.2 worden kleine vissen gevangen zoals de kleine modderkruiper die voor kleinere wateren een representatief beeld geven van de aanwezige vissenfauna. Het schepnet dat werd gebruikt is geleverd voor professionele inventarisaties. Met dit net worden relatief kleine vissen gevangen die een representatief beeld geven van de aanwezige vissen. De methode wordt landelijk gebruikt en wordt uitgedragen door Stichting RAVON te Nijmegen (Spikmans & Jong, 2006). Met het schepnet zijn alle wateren integraal bemonsterd vanaf de oever, eventueel met waadbroek vanuit het water. De methode wordt erkend door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Dienst Regelingen, de organisatie die ontheffingen Flora- en faunawet verleend.

4 RESULTAAT

4.1 Algemeen

Het plangebied van de Lingestrip en de directe omgeving is het pioniersstadium nog niet ontgroeid. Dit betekent echter nog niet dat er geen beschermde soorten kunnen voorkomen. Er is een kans op het voorkomen van de licht beschermde soorten veldmuis, bosmuis, grote groene kikker en gewone pad. Bosmuis en grote groene kikker zijn daadwerkelijk vastgesteld gedurende het veldonderzoek. Het voorkomen van matig en zwaar beschermde soorten wordt uitgesloten omdat leefgebied ontbreekt voor deze soorten. Eveneens is het niet aannemelijk dat er broedvogels voorkomen. Het voorkomen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen is uitgesloten.

4.2 Rugstreepad

Gedurende het onderzoek werd alleen de licht beschermde grote groene kikker vastgesteld. Groene kikker komt verspreid langs de sloot voor in lage dichtheid. Rugstreepad is niet vastgesteld. De reden van het niet voorkomen van rugstreepad kan zijn dat de oever te steil is en volledig is begroeid met een opgaande kruidachtige vegetatie. Daarnaast betreft het een vrij diepe sloot en daardoor is dit water niet optimaal voor de rugstreepad.

4.3 Kleine modderkruiper

Kleine modderkruiper is niet vastgesteld. De reden kan zijn dat de watergang van recente ouderdom is en dat daarnaast waterplanten ontbreken.

5 CONCLUSIE

Er zijn alleen licht beschermde soorten vastgesteld. Het voorkomen van deze licht beschermde soorten heeft geen procedurele consequenties. De Flora- en faunawet heeft derhalve geen invloed op de uitvoerbaarheid van het (her)bestemmingsplan Lingestrip.

LITERATUUR

- Adviesbureau Mertens, 2007. Het voorkomen van vleermuizen, amfibieën en vissen in het gebied van de stedelijke uitbreidingslocatie te Elst. Wageningen, 1-6.
- Diepenbeek, A., van, Delft, J. van, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Besluit en ontheffing Flora- en faunawet Lanen- en Krekenbuurt te Elst met nummer FF/75C/2007/0438. Den Haag.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Lenders, H.J.R., Marijnissen, C.C.H., Felix, R.P.W.H., 1993. Waarnemen van amfibieën en reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen, 4^e druk, 1-77.
- Spikmans, F, Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601